

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 21.03.1961, sp. zn. 32 Cz 9/61, ECLI:CZ:NS:1961:32.CZ.9.1961.1

Číslo: 49/1961

Právní věta: Prvořadým společenským účelem osvojení je zajistit osvojenci řádnou výchovu v rodině. Proto v případě, že jeden z manželů, kteří hodlali dítě osvojit, za řízení zemřel, musí se soud zabývat tím, do jaké míry může být tento účel splněn po smrti tohoto manžela.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 21.03.1961

Spisová značka: 32 Cz 9/61

Číslo rozhodnutí: 49

Číslo sešitu: 7

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Osvojení

Předpisy: 265/1949 Sb. § 63 15/1958 Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 49/1961 sb. rozh.

Prvořadým společenským účelem osvojení je zajistit osvojenci řádnou výchovu v rodině. Proto v případě, že jeden z manželů, kteří hodlali dítě osvojit, za řízení zemřel, musí se soud zabývat tím, do jaké míry může být tento účel splněn po smrti tohoto manžela.

(Rozhodnutí Nejvyššího soudu z 21. března 1961, 32 Cz 9/61).

Okresní soud v Náchodě vyslovil, že nezletilý je od právní moci rozhodnutí osvojeným synem J. N. a jeho manželky M. N., že ponese příjmení N. a že současně budou do knihy narození zapsáni jako rodiče nezletilého osvojitelé.

Toto rozhodnutí se stalo pravomocným.

Nejvyšší soud rozhodl ke stížnosti pro porušení zákona podané předsedou Nejvyššího soudu, že rozhodnutím okresního soudu byl porušen zákon.

Odůvodnění:

Matka nezletilého prohlásila, že dává přivolení k osvojení nezletilého vhodnými osobami, tedy

předem bez vztahu k určitým osvojitelům a že souhlasí i s výrokem soudu o zápisu osvojitelů v matrice místo rodičů.

Dne 3. září 1959 požádali manželé N. o osvojení nezletilého, kterého mají od 1. září ve své péči, kdy jej převzali z kojeneckého ústavu. Požádali současně, aby podle § 63 odst. 2 zák. o pr. rod. ve znění zák. č. 15/1958 Sb. byli zapsáni do matriky jako rodiče nezletilce. Ze spisů okresního soudu v Náchodě vychází najevo, že J. N. před vydáním rozhodnutí zemřel.

Osvojením se zakládá rodinný poměr se všemi vzájemnými právy a povinnostmi mezi osvojitelem a osvojencem. Cílem osvojení je umožnit zdárný růst a výchovu dítěte, kterému se z jakýchkoli důvodů nedostává řádné rodičovské péče. Zejména osvojení ve smyslu § 63 odst. 2 zák. o pr. rod. zasahuje hluboce do života osvojitelů a dotýká se i zájmu celé společnosti.

Je proto povinností soudu, aby v řízení o osvojení přísně zachovával všechna zákonná ustanovení procesní i hmotně právní, neboť zanedbání této povinnosti mohlo by se projevit vážnými následky i v budoucnosti.

V daném případě v rozporu s ustanovením § 150 odst. 1, § 170 o. s. ř. a bez opory v jiném ustanovení našeho právního řádu vyslovil soud osvojení oběma manžely přesto, že J. N. před vydáním rozhodnutí zemřel. Prvořadým společenským účelem osvojení bylo zajistit osvojenci řádnou výchovu v rodině. Soud se proto měl zabývat tím, do jaké míry může být tento účel splněn po smrti J. N. Měl nejen znovu podrobně vyšetřit poměry M. N. po smrti jejího manžela, nýbrž měl ji podrobně při ústním jednání vyslechnout i o tom, jak za změněné situace hodlá plnit své povinnosti, které pro ní vyplynou z osvojení. Soud měl dále uvážit, zda vůbec přichází v úvahu osvojení podle § 63 odst. 2 zák. o pr. rod. Proto za změněné situace měl se zabývat i skutečností, že se vede řízení u okresního soudu v Nitře o zjištění otcovství J. Š. k nezletilému a měl proto vyčkat pravomocného skončení tohoto řízení (srov. č. 43/1959 sb. rozh. čs. soudů).

Ježto soud takto nepostupoval, dopustil se vad řízení, jež mohly způsobit nesprávné rozhodnutí ve věci a porušil tak zákon v ustanoveních § 1 odst. 2, § 59, § 88 odst. 2, § 93 o. s. ř. ve spojení s ustanoveními § § 63 a násl. zák. o pr. rod. ve znění zák. č. 15/1958 Sb.